62. MEKTUP

٦٢- ﴿ اَلْمَكْتُوبُ الثَّانِي وَالسِّتُّونَ اِلَى خَانخَانَان فِي بَيَانِ اَنَّ الاِنْسَانَ مَدَنِيُّ الطَّبْعِ مَجْبُولٌ عَلَى التَّمَدُّنِ وَمُحْتَاجٌ اِلَى بَنِي نَوْعِهِ فِي تَعَيُّشِهِ وَحُسْنُ الاِنْسَانِ أَيْضًا فِي هَذَا الاِحْتِيَاجِ وَمَا يُنَاسِبُ ذٰلِكَ ﴾

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى نَسْئَلُ اللّٰهَ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى تَرَقِّيَاتِكُمُ الصُّورِيَّةَ وَالْمَعْنَوِيَّةَ فَاِنَّ خَيْرِيَّتَكُمْ وَصَلَاحَكُمْ مُتَضَمِّنَةٌ لِجَمْعِيَّةِ جَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ وَرَفَاهِيَّتِهِمْ وَالدُّعَاءُ لَكُمْ دُعَاءٌ لِجَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ سَلَّمَكُمُ اللّٰهُ سُبْحَانَهُ عَمَّا لَا يَلِيقُ بِجَنَابِكُمْ بِحُرْمَةِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ وَعَلَى آلِ كُلٍّ مِنَ الصَّلَوَاتِ أَفْضَلُهَا وَمِنَ التَّسْلِيمَاتِ اَكْمَلُهَا وَحَيْثُ اَعْلَمُ اَنَّ نِسْبَةَ مُحَبَّتِكُمْ وَاِرَادَتِكُمْ وَاِخْلَاصِكُمْ لِأَكَابِرِ النَّقْشَبَنْدِيَّةِ الْعَلِيَّةِ قَدَّسَ اللّٰهُ تَعَالَي اَسْرَارَهُمْ عَلَى وَجْهِ الْاَتَمِّ وَالْاَكْمَلِ فَبِنَاءً عَلَى ذَلِكَ نَصِيرُ بَاعِثًا عَلَى تَصْدِيعِكُمْ **(أَيُّهَا الْمَخْدُومُ الْمُكَرَّمُ)** إِنَّ أَهْلَ هَذِهِ السِّلْسِلَةِ الْعَلِيَّةِ وَقَعُوا فِي هَذِهِ الدِّيَارِ غُرَبَاءَ وَمُنَاسَبَةُ أَهْلِ هَذِهِ الدِّيَارِ لِطَرِيقَةِ هَؤُلَاءِ الْاَكَابِرِ الَّذِينَ هُمْ مُلْتَزِمُونَ لِلسُّنَّةِ بِوَاسِطَةِ شُيُوعِ الْبِدْعَةِ فِي هَذِهِ الدِّيَارِ قَلِيلَةٌ وَمِنْ هَهُنَا اخْتَرَعَ بَعْضُ اَهَالِي هَذِهِ السِّلْسِلَةِ بِوَاسِطَةِ قُصُورِ نَظَرِهِ فِي هَذِهِ الطَّرِيقَةِ الْعَلِيَّةِ أَيْضًا بِدْعَاتٍ وَجَذَبَ قُلُوبَ النَّاسِ بِعَلَاقَةِ اِرْتِكَابِ تِلْكَ الْبِدْعَاتِ اِلَى جَانِبِهِ وَظَنَّ هَذَا الْعَمَلَ بِزَعْمِهِ تَكْمِيلاً لِهَذِهِ الطَّرِيقَةِ الْعَلِيَّةِ حَاشَاهَا مِنْ ذَلِكَ وَكَلَّا بَلْ هَؤُلَاءِ الْجَمَاعَةُ يَجْتَهِدُونَ فِي تَخْرِيبِ الطَّرِيقَةِ وَتَضْيِيعِهَا وَلَمْ يُدْرِكُوا حَقِيقَةَ مُعَامَلَةِ اَكَابِرِ هَذِهِ الطَّائِفَةِ هَدَاهُمُ اللّٰهُ سُبْحَانَهُ سَوَاءَ الصِّرَاطِ وَحَيْثُ اَنَّ أَهْلَ هَذِهِ السِّلْسِلَةِ الْعَلِيَّةِ عَزِيزُو الْوُجُودِ فِي هَذِهِ الدِّيَارِ يَنْبَغِي لِمُرِيدِي هَذِهِ السِّلْسِلَةِ وَمُحِبِّيهِمْ إِمْدَادُ هَؤُلَاءِ الْاَكَابِرِ وَطَلَبَةِ هَذَا الطَّرِيقِ وَإِعَانَتُهُمْ فَاِنَّ الاِنْسَانَ مَدَنِيُّ الطَّبْعِ مَجْبُولٌ عَلَى التَّمَدُّنِ مُحْتَاجٌ فِي تَعَيُّشِهِ اِلَى بَنِي نَوْعِهِ قَالَ اللّٰهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى **"يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللّٰهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ"** فَاِذَا كَانَ فِي كِفَايَةِ مُهِمَّاتِ خَيْرِ الْبَشَرِ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ الصَّلَوَاتُ وَالتَّسْلِيمَاتُ دَخْلٌ لِلْمُؤْمِنِينَ فَمَا الْمُضَايَقَةُ عَلَى الْآخَرِينَ وَأَكْثَرُ أَغْنِيَاءِ هَذَا الْوَقْتِ يَزْعُمُونَ الدَّرْوِشَةَ فِي عَدَمِ الْاِحْتِيَاجِ وَلَيْسَ كَذَلِكَ فَاِنَّ الْاِحْتِيَاجَ ذَاتِيٌّ لِجَمِيعِ الْمُمْكِنَاتِ بَلْ حُسْنُ الْاِنْسَانِ هُوَ فِي

هَذَا الْاِحْتِيَاجِ وَذُلُّ الْعُبُودِيَّةِ نَاشٍ مِنْ هَذِهِ الْجِهَةِ فَاِنَّهُ لَوْ زَالَ الْاِحْتِيَاجُ فَرْضًا عَنِ الْاِنْسَانِ وَحَصَلَ لَهُ الْاِسْتِغْنَاءُ لاَ يَكُونُ فِيهِ غَيْرُ الْعِصْيَانِ وَالْعِنَادِ وَالطُّغْيَانِ قَالَ اللهُ تَعَالَى "**إِنَّ الْاِنْسَانَ لَيَطْغَى أَنْ رَأَهُ اسْتَغْنَى**" غَايَةُ مَا فِى الْبَابِ اَنَّ الْفُقَرَاءَ لِتَخَلُّصِهِمْ عَنِ التَّعَلُّقِ بِالْاَغْيَارِ يُحِيلُونَ الْاِحْتِيَاجَ اِلَى الْأَسْبَابِ عَلَى مُسَبِّبِ الْأَسْبَابِ وَيَرَوْنَ الدَّوْلَةَ الْمَبْذُولَةَ الْعَامَّةَ مِنْ خِوَانِ نِعْمَتِهِ تَعَالَى وَيَعْتَقِدُونَ أَنَّ الْمَانِعَ وَالْمُعْطِىَ فِى الْحَقِيقَةِ هُوَ اللهُ تَعَالَى وَحَيْثُ أُورِدَتِ الْأَسْبَابُ فِى الْبَيْنِ بِوَاسِطَةِ حِكَمٍ وَمَصَالِحَ وَنُسِبَ الْحُسْنُ وَالْقُبْحُ اِلَيْهَا يَجْعَلُ هَؤُلَاءِ الْاَكَابِرُ أَيْضًا الشُّكْرَ وَالشِّكَايَةَ رَاجِعَيْنِ اِلَيْهَا وَيَرَوْنَ الْحَسَنَةَ وَالسَّيِّئَةَ مِنْهَا فَاِنَّهُمْ لَوْ لَمْ يَعْتَبِرُوا الْأَسْبَابَ لَاَبْطَلُوا مُعَامَلَةً عَظِيمَةً "**رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلاً**" سُبْحَانَكَ وَوُجُودُ مَعْدِنِ الْحَقَائِقِ وَالْمَعَارِفِ اَخِى الْاَعَزِّ السَّيِّدِ مِيرْ مُحَمَّد نُعْمَانَ مُغْتَنَمٌ فِى تِلْكَ الْحُدُودِ وَدُعَاؤُهُ وَتَوَجُّهُهُ كِبْرِيتٌ أَحْمَرُ وَأَظُنُّ اَنَّ بَرَكَاتِ تَوَجُّهَاتِهِ وَفُيُوضِهَا قَوَائِمُ دَوْلَتِكُمْ وَاجِدُهُ فِى الْحُضُورِ وَالْغَيْبَةِ مُمِدُّكُمْ وَمُعَاوِنُكُمْ وَقَدْ كَتَبَ الْمَرْقُومُ قَبْلَ هَذَا بِسَنَةٍ مِنْ مَحَاسِنِكُمْ اِلَى الْفَقِيرِ وَاَدْرَجَ فِيمَا كَتَبَ مَحَبَّتَكُمْ وَاِخْلَاصَكُمْ لِلْفُقَرَاءِ وَاَظْهَرَ فِيهِ اَنَّهُ قَدْ فَوَّضَ تَوْلِيَةَ هَذِهِ الْوِلَايَةِ اِلَى آخَرَ فَهَذَا الْوَقْتُ وَقْتُ التَّوَجُّهِ وَالْمَدَدِ فَحَصَلَ لِلْفَقِيرِ فِى أَثْنَاءِ مُطَالَعَةِ ذَلِكَ الْمَكْتُوبِ تَوَجُّهٌ فِى هَذَا الْبَابِ فَوَجَدْتُكُمْ فِى ذَلِكَ الْوَقْتِ رَفِيعَ الْقَدْرِ وَالظَّاهِرُ اَنَّهُ قَدْ كَانَ فِى تِلْكَ السَّاعَةِ شَخْصٌ مُتَوَجِّهًا اِلَى تِلْكَ الْجِهَةِ فَكَتَبْتُ فِى جَوَابِ ذَلِكَ الْمَكْتُوبِ هَذِهِ الْعِبَارَةَ اَنَّ خَانِخَانَانٍ يَظْهَرُ فِى النَّظَرِ رَفِيعَ الْقَدْرِ وَالْاَمْرُ عِنْدَ اللهِ سُبْحَانَهُ.

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Hanlar Hanı Abdurrahim Han'a gönderilmiştir. İnsanın tabiatı itibarıyla medeni olduğunu, medenilik fıtratı ile yaratıldığını, yaşamak için diğer insanlara ihtiyacının bulunduğunu ve insanın güzelliği bu ihtiyacında olduğunu açıklamakta ve ilgili konuları temas etmektedir.

Allah Teâlâ'ya hamd, seçtiği kullarına ise selam olsun…

Maddi ve manevi terakkiyata nail olmanızı Allah Subhânehu'den niyaz ederim. Sizlerin hayır ve salah içinde olmanız bütün Müslümanların

cemiyet halinde olmaları ve refahları demektir. Sizlere dua etmek bütün müslümanlara dua etmektir. Allah Teâlâ, peygamberlerin Efendisi hürmetine –salatların en üstünü, selamların en mükemmeli ona, diğer peygamberlere ve hepsinin âline olsun- sizi, zatınıza lâyık olmayan her şeyden korusun!

Sizlerin, yüce Nakşibendi tarikatının büyüklerine -kaddesellahu esrârehum- olan muhabbet, müritlik ve samimiyet bağınızın en mükemmel ve en yüksek düzeyde olduğunu bildiğim için başınıza ağrıtmaya cesaret ediyorum.

Aziz dostum, bu yüce silsilenin ehli kimseler bu diyarlarda garip hale gelmişlerdir. Bu diyarların ahalisinin sünnetlere sıkı sıkıya bağlı olan bu büyüklerin tarikatına intisap etmeleri, bu diyarlarda bidatlerin az yayılmış olmasındandır. Bu sebeple olacak ki, bu silsileden olan bazı dar görüşlü kimseler bu yüce tarikatta da bir takım bidatler icat etmişlerdir. Bu bidatleri işlemek sureti ile bazı kimselerin gönüllerini kendilerine çelmişlerdir. Böyle bir iş yapmak sureti ile bu yüce tarikatı kemale erdirdiğini zannetmişlerdir. Haşa ve kella! Bu tarikat böyle şeylerden müstağnidir. Aksine bu kimseler bu tarikatı tahrip ve zayi etmeye çalışmaktadırlar. Bu taife büyüklerinin muamelelerinin hakikatini anlayamamışlardır. Allah Teâlâ bunları doğru yola ulaştırsın.

Bu silsileye bağlı olanlar bu diyarlarda çok az kaldıklarından bu silsile müritlerinin ve sevenlerinin bu büyüklere ve bu yolun taliplilerine destek olmaları ve yardım etmeleri gerekir. Zira insan tabiatı itibarıyla medenidir. Medenilik fıtratı üzerine yaratılmıştır. Yaşamak için kendi gibi insanlara muhtaçtır. Allah Teâlâ buyuruyor ki: *"Ey Peygamber! Allah ve sana tabi olan müminler, sana yeter!"* (Enfal: 64). İnsanlığın en hayırlısının –ona ve âline salat-u selam olsun- işlerinin görülmesinde müminlerin bir etkisi olabiliyorsa, sair insanlara karşı niye tazyik olsun. Zamanımızda bir çok zengin dervişlerin hiçbir ihtiyaçlarının olmadığını düşünmektedir. Oysa ihtiyaçlı olmak imkan âlemindeki her şey için var olmanın bir gereğidir. Hatta insanın güzelliği ihtiyaç halinde olmasındadır. Kulluk zilleti de bu açıdan doğmaktadır. Farz-ı muhal insanın ihtiyacı kalmasa, istiğna halinde bulunsa, ondan isyan, inat ve tuğyandan başka bir şey beklenmezdi. Allah Teâlâ buyurmuştur ki: *"İnsan, kendini ihtiyâçsız görünce, elbette azar!"* (İkra: 6-7).

Şu kadar var ki, dervişler masivaya bağlanmaktan kurtulmuş oldukları için, ihtiyaçlarını sebeplere arz etmek yerine, sebeplerin yaratıcısına havale ederler. Genel olarak verilen nimeti Allah Teâlâ'nın nimet sofrasından gelmiş görürler. *Gerçekte engelleyen ve verenin Allah Teâlâ olduğunu iyi bilirler.* Araya bir takım hikmetler ve maslahatlar girmiş, güzellik ve çirkinlik bunlara bağlanmış ise, bu büyükler teşekkürü de şikayeti de onlara yö-

neltirler, güzelliği ve çirkinliği de onlardan bilirler. Zira bütünüyle sebepleri aradan çıkarmış olsalar, büyük bir muameleyi iptal etmiş olurlardı. *"Ey Rabbimiz, bütün bunları boşuna yaratmadın. Sübhansın!"* (Âl-i İmran: 191).

Hakikat ve marifet pınarı aziz kardeşim Seyyid Mîr Muhammed Nu'man'ın orada bulunması o diyarlar için bir ganimettir. Onun duası ve teveccühü kibrit-i ahmer hükmündedir. Teveccüh ve feyizlerinin bereketinin devletinizi ayakta tutan esaslar olduğunu düşünüyorum. Huzurda ve gaybette yardımcınız ve destekçiniz olduğunu görüyorum. Bu zat bir sene kadar önce sizlerin güzelliklerinizi bana yazmış, dervişlere olan muhabbet ve samimiyetinizi bildirmişti. Ayrıca o diyarların idaresinin bir başkasına verildiğini belirtmiş, (tekrar sizlere verilmesi için) vakit teveccüh ve yardım vaktidir, demişti. Mektubu okurken bu fakir o bapta teveccühte bulunmuş ve de o zaman gayet yüksek bir mevkide olduğunuzu görmüştüm. O zaman o taraflara doğru biri yola çıkmak üzereydi ve mezkur mektuba cevap olarak ancak şu ifade yazılabilmişti: *"Hanlar Hanı nazarımızda gayet yüksek bir mevkide görülmektedir"*. İşin hakikati Allah Subhânehu katındadır.

KELİME ANLAMI

62. < **اَلْمَكْتُوبُ الثَّانِى وَالسِّتُّونَ Altmış ikinci mektup** *(Kime gönderilmiştir?)* اِلَى خَانخَانَان **Hanıhanan'a** *(Ne hakkındadır?)* فِى بَيَانِ **Şunun beyanındadır ki,** اَنَّ الْاِنْسَانَ **İnsan** مَدَنِىٌّ الطَّبْعِ **Yaratılışı medenidir** مَجْبُولٌ عَلَى التَّمَدُّنِ **Medenileşmeye uygun yaratılmıştır** وَمُحْتَاجٌ اِلَى بَنِى نَوْعِهِ **Kendi türünün fertlerine muhtaçtır** *(Nerede?)* فِى تَعَيُّشِهِ **Yaşamında** وَحُسْنُ الْاِنْسَانِ أَيْضًا **İnsanın güzelliği de** فِى هَذَا الْاِحْتِيَاجِ **Bu ihtiyaçtadır** *(Daha ne hakkındadır?)* وَمَا يُنَاسِبُ ذَلِكَ **Buna uygun konular hakkındadır** >

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ Hamd Allah' a وَسَلَامٌ Selam ise عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى Seçtiği kullarına olsun نَسْئَلُ اللّٰهَ Allah'tan istiyoruz سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى Allah münezzeh ve yücedir *(Neyi?)* تَرَقِّيَاتِكُمُ الصُّورِيَّةَ وَالْمَعْنَوِيَّةَ Sizin sureten ve manevi olarak yükselmenizi فَاِنَّ خَيْرِيَّتَكُمْ وَصَلَاحَكُمْ Çünkü sizin hayırlı ve doğru oluşunuz مُتَضَمِّنَةٌ İçerir *(Neyi?)* لِجَمْعِيَّةِ جَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ وَرَفَاهِيَّتِهِمْ Bütün müslümanların cemiyetini ve refahını وَالدُّعَاءُ لَكُمْ Size (yapılan) dua *(Nedir?)* دُعَاءٌ لِجَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ **Bütün Müslümanlara duadır** سَلَّمَكُمُ اللّٰهُ سُبْحَانَهُ **Allah Teâlâ sizi kurtarsın** *(Neden?)* عَمَّا لَا يَلِيقُ بِجَنَابِكُمْ **Size uygun olmayan hallerden** *(Kimin hürmetine?)* بِحُرْمَةِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ Peygamberlerin efendisi hürmetine عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ Peygamberimize ve diğer peygam

وَمِنَ Salatların en üstünü مِنَ الصَّلَوَاتِ أَفْضَلُهَا Ve her birinin ehline وَعَلَى آلِ كُلٍّ berlere
اَلتَّسْلِيمَاتِ اَكْمَلُهَا Selamların en olgunu وَحَيْثُ اَعْلَمُ Ve bildiğim için (Neyi?) اَنَّ نِسْبَةَ مُحَبَّتِكُمْ
وَاِرَادَتِكُمْ وَاِخْلَاصِكُمْ Sizin muhabbet, istek ve ihlasınızın nispeti (Kime?) لِأَكَابِرِ النَّقْشَبَنْدِيَّةِ
الْعَلِيَّةِ Yüce Nakşibendi büyüklerine قَدَّسَ اللهُ تَعَالَى اَسْرَارَهُمْ Allah Teâlâ onların sırlarını pak
etsin (O nispet nedir?) عَلَى وَجْهِ الْاَتَمِّ وَالْاَكْمَلِ En tam ve en olgun şekildedir فَبِنَاءً عَلَى ذَلِكَ İşte
buna binaen نَصِيرُ Biz oluruz بَاعِثًا عَلَى تَصْدِيعِكُمْ Başınızı ağrıtmaya sebep (أَيُّهَا الْمَخْدُومُ
الْمُكَرَّمُ) Ey değerli mahdum إِنَّ أَهْلَ هَذِهِ السِّلْسِلَةِ الْعَلِيَّةِ Şu yüce silsiledeki kişiler وَقَعُوا فِى هَذِهِ
الدِّيَارِ Şu memlekette oldular (Ne?) غُرَبَاءَ Garip oldular وَمُنَاسَبَةُ أَهْلِ هَذِهِ الدِّيَارِ Ve bu
memleketin halkının alakası (Neye?) لِطَرِيقَةِ هَؤُلَاءِ الْاَكَابِرِ Şu büyüklerin tarikatına اَلَّذِينَ هُمْ
مُلْتَزِمُونَ لِلسُّنَّةِ Ki, onlar sünnete sarılırlar (Ne sebebiyle?) بِوَاسِطَةِ شُيُوعِ الْبِدْعَةِ Bidatın yayılması
sebebiyle (Nerede?) فِى هَذِهِ الدِّيَارِ Bu memlekette (Bu büyüklere halkın alakası nedir?) قَلِيلَةٌ Azdır وَمِنْ
هَهُنَا Bundan dolayı اِخْتَرَعَ İcat etti (Kim?) بَعْضُ اَهَالِى هَذِهِ السِّلْسِلَةِ Bu silsile ehlinin bazıları (Ne
sebebiyle?) بِوَاسِطَةِ قُصُورِ نَظَرِهِ Nazarlarının noksan olması sebebiyle (Nerede icat ettiler?) فِى هَذِهِ
الطَّرِيقَةِ الْعَلِيَّةِ أَيْضًا Şu yüce tarikatta da (Ne icat ettiler?) بِدَعَاتٍ Bir takım bidatleri (icat ettiler?)
وَجَذَبَ قُلُوبَ النَّاسِ Ve insanların kalplerini çektiler (Ne ile?) بِعَلَاقَةِ اِرْتِكَابِ تِلْكَ الْبِدَعَاتِ Şu
bidatleri işleme alakasıyla (Nereye?) اِلَى جَانِبِهِ Yanlarına وَظَنَّ هَذَا الْعَمَلَ بِزَعْمِهِ Kendi
düşüncelerine göre şu işi zannettiler (Ne?) تَكْمِيلًا لِهَذِهِ الطَّرِيقَةِ الْعَلِيَّةِ Bu yüce tarikatı tekmil
(olgunlaştırma) حَاشَاهَا (Bu yüce tarikat) beridir (Neden?) مِنْ ذَلِكَ Bu bidatlerden وَكَلَّا Ve
asla bidatlerle tekmil olamaz بَلْ هَؤُلَاءِ الْجَمَاعَةُ Bilakis bu grup يَجْتَهِدُونَ Çalıştılar (Neye?) فِى
تَخْرِيبِ الطَّرِيقَةِ وَتَضْيِيعِهَا Tarikatları bozma ve zayi etmede وَلَمْ يُدْرِكُوا Ve onlar
anlamadılar (Neyi?) حَقِيقَةَ مُعَامَلَةِ اَكَابِرِ هَذِهِ الطَّائِفَةِ Bu tarikat büyüklerinin işlerinin hakikatini
هَدَاهُمُ اللهُ سُبْحَانَهُ Allah Teâlâ onları eriştirsin (Neye?) سَوَاءَ الصِّرَاطِ Doğru yola وَحَيْثُ اَنَّ أَهْلَ
هَذِهِ السِّلْسِلَةِ الْعَلِيَّةِ Yüce silsiledeki kişiler olduğundan (Ne?) عَزِيزُو الْوُجُودِ Varlıkları çok az
(Nerede?) فِى هَذِهِ الدِّيَارِ Bu memlekette يَنْبَغِى Gerekir (Kime?) لِمُرِيدِى هَذِهِ السِّلْسِلَةِ وَمُحِبِّيهِمْ Bu
silsilenin mürid ve sevenlerine (Ne?) إِمْدَادُ هَؤُلَاءِ الْاَكَابِرِ وَطَلَبَةِ هَذَا الطَّرِيقِ Bu büyüklere
ve bu yolun talebelerine destek olmak (Daha ne gerekir?) وَإِعَانَتُهُمْ Onlara yar

مَجْبُولٌ عَلَى التَّمَدُّنِ Yaratılışı medenidir مَدَنِيُّ الطَّبْعِ Çünkü insan فَاِنَّ الْاِنْسَانَ dım etmek Medenileşmeye uygun yaratılmıştır مُحْتَاجٌ فِي تَعَيُّشِهِ Yaşama hususunda muhtaçtır (Kime?) اِلَى بَنِي نَوْعِهِ Kendi türünün fertlerine قَالَ اللّٰهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى Allah Teâlâ buyurdu ki: يَا اَيُّهَا النَّبِيُّ Ey peygamber! حَسْبُكَ Sana yeter (Kim) اَللّٰهُ Allah وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ Ve müminlerden sana tabi olanlar فَاِذَا كَانَ Olduğu zaman (Nerede?) فِي كِفَايَةِ مُهِمَّاتِ خَيْرِ الْبَشَرِ Peygamberimizin önemli işlerinde yeterli olmada عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ Ona ve ehline اَلصَّلَوَاتُ وَالتَّسْلِيمَاتُ Salatu selamlar olsun (Ne olduğunda?) دَخْلٌ لِلْمُؤْمِنِينَ Müminlerin tesiri فَمَا الْمُضَايَقَةُ عَلَى الْآخَرِينَ Diğerlerine darlık nedir ki? وَاَكْثَرُ اَغْنِيَاءِ هٰذَا الْوَقْتِ Şu vaktin zenginlerinin çoğu يَزْعُمُونَ الدَّرْوِيشَةَ Dervişleri zannediyorlar (Ne zannediyorlar?) فِي عَدَمِ الْاِحْتِيَاجِ Muhtaç olmayan وَلَيْسَ كَذٰلِكَ Halbuki durum öyle değildir فَاِنَّ الْاِحْتِيَاجَ Çünkü ihtiyaç ذَاتِيٌّ لِجَمِيعِ الْمُمْكِنَاتِ Bütün mümkinatın zatında vardır بَلْ حُسْنُ الْاِنْسَانِ Bilakis insanın güzelliği هُوَ فِي هٰذَا الْاِحْتِيَاجِ Bu ihtiyaçtadır وَذُلُّ الْعُبُودِيَّةِ Kulluğun verdiği zelillik نَاشٍ مِنْ هٰذِهِ الْجِهَةِ Bu yönden doğmaktadır فَاِنَّهُ لَوْ زَالَ الْاِحْتِيَاجُ Zira ihtiyaç zail olsa (Nasıl?) فَرْضًا Söz gelimi (Kimden?) عَنِ الْاِنْسَانِ insandan وَحَصَلَ لَهُ Ve insanda meydana gelse (Ne?) اَلْاِسْتِغْنَاءُ ihtiyaçsızlık لَا يَكُونُ فِيهِ İnsanda olmaz (Ne?) غَيْرُ الْعِصْيَانِ وَالْعِنَادِ وَالطُّغْيَانِ İsyan, inat ve azgınlıktan başka bir şey قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى Allah Teâlâ buyurdu ki: اِنَّ الْاِنْسَانَ لَيَطْغَى İnsan kesinlikle azar (Niçin?) اَنْ رَآهُ Kendini gördüğü için (Ne?) اِسْتَغْنَى İhtiyaçsız غَايَةُ مَا فِي الْبَابِ Hasılı kelam, اَنَّ الْفُقَرَاءَ Fakirler (tarikat büyükleri) لِتَخَلُّصِهِمْ Kurtuldukları için (Neden?) عَنِ التَّعَلُّقِ بِالْاَغْيَارِ Allah'ın gayrisiyle alaka kurmaktan يُحِيلُونَ Havale ederler (Neyi?) اَلْاِحْتِيَاجَ اِلَى الْاَسْبَابِ Sebeplere olan ihtiyacı (Kime?) عَلَى مُسَبِّبِ الْاَسْبَابِ Sebeplerini müsebbibine (yaratanına) وَيَرَوْنَ Ve görürler اَلدَّوْلَةَ الْمَبْذُولَةَ الْعَامَّةَ Genel olarak verilen devleti, nimeti (Neden görürler?) مِنْ خِوَانِ نِعْمَتِهِ تَعَالَى Allah Teâlâ'nın nimet sofrasından وَيَعْتَقِدُونَ Ve onlar inanırlar ki, فِي الْحَقِيقَةِ اَنَّ الْمَانِعَ وَالْمُعْطِيَ Hakikatte engelleyen ve veren هُوَ اللّٰهُ تَعَالَى Allah Teâlâ'dır وَحَيْثُ اُورِدَتْ Fakat getirildiği için (Ne?) اَلْاَسْبَابُ Sebepler (Nereye?) فِي الْبَيْنِ Ortaya (Ne sebebiyle?) بِوَاسِطَةِ حِكَمٍ وَمَصَالِحَ Bir takım hikmet ve maslahatlar sebebiyle وَنُسِبَ الْحُسْنُ وَالْقُبْحُ Ve güzellikle çirkinlik nisbet edildiği için (Neye?) اِلَيْهَا Sebeblere يَجْعَلُ هٰؤُلَاءِ الْاَكَابِرُ اَيْضًا Bu büyükler de kılarlar (Neyi?) اَلشُّكْرَ وَالشِّكَايَةَ Şükür ve şikayeti (Ne kılarlar?) رَاجِعَيْنِ اِلَيْهَا Sebebe yönelik وَيَرَوْنَ

فَانَّهُمْ لَوْ Ve görürler *(Neyi?)* اَلْحَسَنَةَ وَالسَّيِّئَةَ İyilik ve kötülüğü *(Kimden görürler?)* مِنْهَا O sebeplerden لَمْ يَعْتَبِرُوا Zira onlar itibar etmezselerdi *(Neye?)* اْلأَسْبَابَ Sebeplere لَاَبْطَلُوا Elbette iptal etmiş olurlardı *(Neyi?)* مُعَامَلَةً عَظِيمَةً Büyük bir işi رَبَّنَا Ey Rabbimiz! مَا خَلَقْتَ هَذَا Sen şunu yaratmadın *(Nasıl?)* بَاطِلاً Boşuna سُبْحَانَكَ Sen münezzehsin وَوُجُودُ مَعْدِنِ الْحَقَائِقِ وَالْمَعَارِفِ Hakikat ve marifet madenini varlığı اَخِى اْلاَعَزِّ Değerli kardeşim اَلسَّيِّدِ مِيرْ مُحَمَّدْ نُعْمَانَ Seyyit Mir Muhammed Numan(ın varlığı) *(Nedir?)* مُغْتَنَمٌ فِى تِلْكَ الْحُدُودِ O taraflarda bir ganimettir وَدُعَاؤُهُ وَتَوَجُّهُهُ Onun dua ve teveccühü *(Nedir?)* كِبْرِيتٌ أَحْمَرُ Kibrit-i Ahmer'dir. وَأَظُنُّ Ve ben zannediyorum ki, اَنَّ بَرَكَاتِ تَوَجُّهَاتِهِ وَفُيُوضِهَا Onun teveccüh ve feyzinin bereketleri قَوَائِمُ دَوْلَتِكُمْ Devletinizin direkleridir وَاَجِدُهُ Ve ben onu buluyorum *(Nerede?)* فِى الْحُضُورِ وَالْغَيْبَةِ Huzurda ve gaybette *(Ne buluyorum?)* مُمِدَّكُمْ وَمُعَاوِنَكُمْ Sizin yardımcınız ve destekçiniz olarak وَقَدْ كَتَبَ الْمَرْقُومَ O bir mektup yazmıştı *(Ne zaman?)* قَبْلَ هَذَا بِسَنَةٍ Bundan bir sene önce مِنْ مَحَاسِنِكُمْ Sizin iyiliklerinizden *(Kime?)* اِلَى الْفَقِيرِ Şu fakire وَاَدْرَجَ فِيمَا كَتَبَ Ve mektubunda yer vermişti *(Neye?)* مَحَبَّتَكُمْ وَاِخْلاَصَكُمْ Muhabbet ve ihlasınıza *(Kime?)* لِلْفُقَرَاءِ Fakirlere وَاَظْهَرَ فِيهِ Ve o, mektupta açıkladı *(Neyi?)* اَنَّهُ قَدْ فُوِّضَ Teslim edildiğini *(Neyin?)* تَوْلِيَةَ هَذِهِ الْوِلاَيَةِ O beldenin idaresinin *(Kime?)* اِلَى آخَرَ Başka birine فَهَذَا الْوَقْتُ İşte bu vakit *(Nedir?)* وَقْتُ التَّوَجُّهِ وَالْمَدَدِ Teveccüh ve yardım vaktidir فَحَصَلَ لِلْفَقِيرِ Böylece bu fakire hasıl oldu *(Ne zaman?)* فِى أَثْنَاءِ مُطَالَعَةِ ذَلِكَ الْمَكْتُوبِ Bu mektubu okuma esnasında *(Ne hasıl oldu?)* تَوَجُّهٌ فِى هَذَا الْبَابِ Bu konuda bir teveccüh فَوَجَدْتُكُمْ Ve ben sizi buldum *(Ne zaman?)* فِى ذَلِكَ الْوَقْتِ O vakitte *(Nasıl?)* رَفِيعَ الْقَدْرِ Değeri yüksek olarak وَالظَّاهِرُ Açıkçası اَنَّهُ قَدْ كَانَ فِى تِلْكَ السَّاعَةِ Şu anda oldu *(Kim)* شَخْصٌ Bir kişi *(Ne oldu?)* مُتَوَجِّهًا اِلَى تِلْكَ الْجِهَةِ O tarafa (sizin tarafınıza) yöneldi فَكَتَبْتُ Ben de yazdım *(Ne hakkında?)* فِى جَوَابِ ذَلِكَ الْمَكْتُوبِ Bu mektubun cevabı hakkında *(Neyi yazdım?)* هَذِهِ الْعِبَارَةَ Şu ibareleri ki, اَنَّ خَانخَانَانَ Hanıhanan يَظْهَرُ فِى النَّظَرِ Nazarda gözüküyor *(Nasıl?)* رَفِيعَ الْقَدْرِ Değeri yüksek olarak وَاْلاَمْرُ İşin hakikati عِنْدَ اللهِ سُبْحَانَهُ Allah Teâlâ'nın katındandır...